

HALK BANKASI KREDİLERİ

3 Temmuz 1967

Beş TİP Milletvekilinin imzalarını taşıyan önerge üzerine konuşma.

Türkiye Halk Bankasının esas kuruluş amacı, hizmet amacı, küçük sanatkâr ve esnafa kredi sağlamaktır. Oysa bu bankanın plâsman istatistiklerine, örneğin 1964 ve 1965 yılı hesap raporlarına baktığımızda görüyoruz ki, yapılan plasmanlar arasında ticari kredilerin oranı yıldan yıla artmaktadır. 1964 yılında plâsmanın yüzde 88'i küçük sanatkâr ve küçük sanayie giderken, 1965'te bu oran yüzde 75 dolayına düşmüştür. Yani ticari plâsmanlar kısmı artmaktadır.

Bu ticari kredi olarak kullanılan kaynakların küçük esnaf ve sanatkâra verilmeceği söylenmektedir. “Çünkü bu kısım kaynaklar, vadesiz veya çok hesaplı mevduattan ibarettir,” deniliyor. “Oysa küçük esnaf ve sanatkâra biz uzun vadeli ve düşük faizli kredi veriyoruz. Bu bakımdan, bu vadesiz veya kısa vadeli mevduat küçük sanatkâr ve esnafa ve küçük sanayie kredi temini için kullanılmaz. Ticari kredi olarak kullanılması zorunluluğu vardır,” deniliyor. Gerekçe bu ise bile, o zaman akılcı olan nokta şudur ki, ticari kredi olarak kullanılan bu kaynaklar hiç değilse küçük esnaf ve küçük sanatkârların durumuna yakın durumda olan küçük ve orta çapta ticaret erbabını finanse etmek için kullanılmalıdır. Oysa Türkiye Halk Bankasının bir tek tüccara beş milyon, hatta on milyon kredi verdiği gerçektir. Bu nedenle burada plana ‘Türkiye Halk Bankasının ticari kredilerine makul bir tavan belirlenmesi için yasa değişikliği dahil, gerekli önlemler alınacaktır’ ibaresinin konulmasını öneriyoruz. Bu tavan örneğin beş yüz bin lira olabilir. Ya da banka idarecileri ve Hükümet yetkilileri bir araya gelirler, diğer makul bir tavan belirleyebilirler. Ve bizce belirlemelidirler. Herhalde amacına tamamen zıt bir yönde böyle büyük tüccarlara beş on milyon lira kredi verilmesi doğru görülemez. Komisyon Başkanı bunun bir ayrıntı olduğunu, yıllık programlarda ele alınabileceğini söyledi. Oysa bizce yıllık programlarda ele alınacak bir şey değil. Öncelikle prensip üzerinde anlaşmak gerekir. Yani Türkiye Halk Bankasının kaynaklarının büyük tüccarlara verilmemesi ve bir tavan belirlenmesi üzerinde anlaşmak gerekir. Bu tavanın belirlenmesi ancak somut ve ayrıntıya ait bir şeydir. 500 bin lira mı, 400 bin lira mı, 600 bin lira mı olmalı?.. Ama burada bir ilke sorunu vardır ve bu kanımızca plana eklenmelidir.

Önerge reddedildi.

TİP Parlamentoda, Cilt 3, Sayfa 405-406